Ingen insyn

- 89 procent av kommunerna bryter mot lagen

Viktor Robertson

den nya välfärden

Ingen Insyn

- 89 procent av kommunerna struntar i lagen

Sammanfattning

I Sverige fanns år 2012 sammanlagt 1 733 kommunägda företag. Vissa av dessa bolag bedriver olaglig verksamhet. En kommun får nämligen enligt kommunallagen inte engagera sig i vissa typer av verksamhet, varken direkt eller genom bolag. Exempelvis får kommuner inte driva bolag i rent vinstsyfte. Kommuner får heller inte ägna sig åt något som inte är ett kommunalt intresse såsom uthyrning av bussar till privatpersoner, försäljning av mobilabonnemang och tillhandahållande av speditions- och skeppsmäkleri-rörelse.

Företagarombudsmannen vid Den Nya Välfärden har under flera år granskat kommuners olagliga verksamheter. Vi har i

olika utredningar uppmärksammat kommunerna, allmänheten och lagstiftaren på de problem som finns på området samt den negativa påverkan kommunernas olagliga verksamheter har på företagarklimatet i Sverige.

Om kommuner bedriver olaglig verksamheten i nämndform istället för i bolagsform går verksamheten att stoppa eftersom kommunala beslut generellt sett går att pröva rättsligt. En kommunmedlem kan då hos domstol överklaga nämndens beslut som gäller den misstänkt olagliga verksamheten och på så sätt eventuellt stoppa verksamheten på rättslig väg. Sedan är det ett annat problem att kommunerna i vissa fall struntar i att följa domar.

Genom att bedriva verksamheten i bolagsform har dock kommunerna hittills kunnat bedriva olaglig och konkurrenssnedvridande verksamhet eftersom beslut fattade av kommunala bolag inte går att överklaga till domstol. Detta eftersom beslut i ett kommunägt företag inte betraktas som ett kommunalt beslut.

Genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2013 har lagstiftaren velat täppa igen denna lucka i lagen. Kommunerna är numera skyldiga att årligen pröva om den verksamhet som bedrivs i deras bolag är laglig enligt kommunallagen. Denna granskning ska redovisas i ett beslut som fattas av kommunstyrelsen. Eftersom bolagsverksamheten därigenom behandlas i ett kommunalt beslut kan verksamheten också överklagas till allmän förvaltningsdomstol. På så sätt har lagstiftaren gjort det möjligt för enskilda kommunmedborgare att komma åt även de kommunala bolagens olagliga verksamhet.

Denna rapport utreder huruvida kommunerna hittills uppfyllt sin skyldighet att granska den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen. Rapporten visar att 89 procent av de granskade kommunerna överhuvudtaget inte har fattat ett sådant granskningsbeslut som lagen kräver. Den lag som tillkommit för att komma åt problemen med de kommunala bolagen har alltså inte haft avsedd effekt.

Därför finns det anledning att se över den aktuella lagstiftningen och undersöka möjligheterna till mer

omfattande åtgärder för att stoppa kommunernas olagliga verksamheter.

Företagarombudsmannen anser att det bästa vore att helt avskaffa kommunala bolag. Kommunerna borde enbart driva verksamhet i nämndform. Det skulle automatiskt innebära att möjligheterna för kommunerna att ägna sig åt olaglig och konkurrenssnedvridande verksamhet minskade eftersom nämndbesluten går att överklaga. Det skulle förbättra företagarklimatet.

I vilket fall som helst bör det införas sanktioner för kommuner som bryter mot kommunallagen. Om kommunerna riskerade exempelvis någon form av böter om de bryter mot lagen skulle deras benägenhet att följa den öka avsevärt. Idag är det mer eller mindre riskfritt för kommunerna att bryta mot kommunallagen eftersom det inte finns några sanktioner kopplade till sådana överträdelser.

Det bör även påpekas att kommunernas ovilja att inte följa lag även utgör ett demokratiproblem. Enligt regerings-

formen ska den offentliga makten utövas under lagarna. När kommuner struntar att följa sin egen ramlag skapar det en förtroendekris samtidigt som man kan fråga sig varför just kommuner ska gå utan straff när de struntar i lag när vanliga medborgare och företagare knappast gör det. Det är därför även viktigt för demokratin att kommuner får kännbara sanktioner när de inte följer lagen.

Stockholm i april 2014

Viktor Robertson
Företagarombudsman

Innehåll

1. Inledning 9

1.1. Om Företagarombudsmannen 9

1.2. Osund konkurrens och andra konkurrens-snedvridningar 10

2. Om rapporten 12

3. Kort om kommunala beslut 13

4. Kravet på kommunstyrelsen att årligen granska verksamheten som bedrivits i de kommunala bolagen 14

4.1. Vad säger lagen? 14

4.2. När ska granskningsbeslutet fattas? 15

5. Undersökningens utfall 16

6. Vad händer om en kommun bryter mot kommunallagen? 19

7. Avslutande kommentarer och förslag till förändring 20

7.1. Förslag till åtgärder 21

1. Inledning

1.1. Om Företagarombudsmannen

Företagarombudsmannen är en del av tanke- och handlingssmedjan Den Nya Välfärden och verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige, bland annat genom att ge uppmärksamhet och publicitet åt exempel på brister i villkoren för dagens företagare. Sedan starten 2000 har Företagarombuds-mannen publicerat över trehundra utredningar.

Företagarombudsmannen har noterat att myndigheter, framför allt kommuner, ibland bryter mot lagen på ett sätt som närmast framstår som medvetet. Därför är rättsliga utredningar och processer mot kommuner och andra myndigheter som bryter mot lagen på ett sätt som snedvrider konkurrensen eller på annat sätt är dåligt för företagarklimatet en viktig del av Företagarombuds-mannens verksamhet.

1.2. Osund konkurrens och andra konkurrens-snedvridningar

När offentliga aktörer, kommuner, andra myndigheter eller offentligt ägda bolag konkurrerar på den privata marknaden har de aldrig samma villkor som privata aktörer, ytterst på grund av att offentliga aktörer är garanterade av skattemedel och den lägre finansiella risk detta medför. Detta förhållande drabbar små företag på lokala marknader hårdast eftersom små företag ofta är känsligare för oschysst konkurrens. På lokala marknader behöver den offentliga verksamheten inte vara särskilt omfattande för att små företag ska få sämre konkurrensmöjligheter. På särskilt dessa marknader riskerar alltså offentlig kommersiell verksamhet medföra att privata företag konkurreras ut eller på annat sätt förfördelas av den offentliga aktören.

Offentlig verksamhet som bedrivs i annan form (oftast aktiebolag) än förvaltningsform utgör därvidlag ett särskilt stort problem eftersom offentligt ägda aktiebolag har en tendens att uppfatta sig själva och agera som vanliga näringsdrivande företag. Detta medför att de offentliga bolagens fokus ofta ligger på att ta marknadsandelar och

generera vinst snarare än på det som borde vara verksamhetens mål, nämligen att tillgodose allmännyttiga behov i samhället. Företagarombudsmannen har i detta avseende till och med stött på kommunala aktiebolag som, när de blir uppmärksammade på att deras verksamhet är olaglig, konstaterat att de ”inte kan sitta och dö sotdöden”.

Vilka verksamheter kommuner och kommunala bolag får och inte får ägna sig åt, den så kallade kommunala kompetensen, regleras i kommunallagen. I det fall kommunens eller det kommunala bolagets verksamhet faller utanför den kommunala kompetensen är verksamheten alltså inte bara konkurrenssnedvridande utan även olaglig. Företagarombudsmannen har under åren uppmärksammat ett flertal sådana fall.

2. Om rapporten

Rapportens syfte är att redovisa resultatet av en landsomfattande undersökning av slumpvis utvalda kommuner där det undersökts om dessa har fattat ett sådant granskningsbeslut som lagen kräver avseende den verksamhet som bedrivits av de kommunala bolagen.

Undersökningen har utförts genom att de granskningsbeslut som kommunstyrelsen i de aktuella kommunerna ska ha fattat under 2013 har begärts ut i två-tre slumpmässigt utvalda kommuner i alla Sveriges län. Sammanlagt har 57 av Sveriges 290 kommuner granskats, alltså en femtedel.

3. Kort om kommunala beslut

I en kommun ska det alltid finnas en beslutande församling (kommunfullmäktige) och en kommunstyrelse.[1] Fullmäktige ska utöver kommunstyrelsen tillsätta de nämnder som behövs för att fullgöra kommunens uppgifter.[2]

Beslut fattade av ovan nämnda organ kan överklagas till domstol av kommunmedborgare.[3] Om domstolen finner att beslutet är olagligt ska domstolen upphäva det.[4] Olaglig verksamhet som bedrivs i nämndform kan alltså stoppas, förutsatt att kommunen följer domstolens dom.

Beslut som fattas av kommunala bolag kan dock inte överklagas eftersom de inte räknas som beslut fattade av kommunen. Det innebär att kommunmedborgare inte kan få verksamheten prövad i domstol.

---

[1] Se 3 kap. 1 och 2 §§ kommunallagen.
[2] Se 3 kap. 3 § kommunallagen.
[3] Se 10 kap. 1 § kommunallagen.
[4] Jfr 10 kap. 8 § kommunallagen.

4. Kravet på kommunstyrelsen att årligen granska verksamheten som bedrivits i de kommunala bolagen

4.1. Vad säger lagen?

Kommunstyrelserna i de svenska kommunerna är sedan den 1 januari 2013 skyldiga att i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående år i de av kommunen hel- och delägda bolagen är förenliga med det fastställda kommunala ändamålet samt huruvida verksamheten utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Detta följer av 6 kap. 1 a § kommunallagen.

Det granskningsbeslut som kommunstyrelsen är skyldig att fatta ska tas varje år.[5]

Ett av syftena med bestämmelsen i 6 kap. 1 a § kommunallagen är att kommunmedborgarna, genom att granskningen ska redovisas i ett beslut, får möjligheten att

[5] Se 6 kap. 1 a § kommunallagen.

rättsligt pröva lagligheten av den verksamhet som bedrivits i de kommunala bolagen.[6] På så sätt kan verksamheten också potentiellt stoppas, givet att kommunen följer domstolens utslag.

Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2013.[7] I oktober 2012 skickade Sveriges Kommuner och Landsting ut ett cirkulär till sina medlemmar där den aktuella lagändringen förklarades.[8] Kommunerna har alltså känt till lagändringen i god tid innan de var skyldiga att fatta de aktuella granskningsbesluten.

4.2. När ska granskningsbeslutet fattas?

Kommunerna var skyldiga att under år 2013 fatta ett granskningsbeslut avseende den verksamhet som bedrivits i de kommunala bolagen under 2012. Detta eftersom regeringen i förarbetena till lagen angett att bestämmelserna

[6] Se prop. 2011/02:106 s. 88.
[7] Se SFS 2012:390.
[8] Se Sveriges Kommuner och Landstings cirkulär 12:50 av den 12 oktober 2012.

ska få ”*omedelbart genomslag vid det föreslagna ikraftträdandet den 1 januari 2013*”[9].

5. Undersökningens utfall

Av de sammanlagt 57 granskade kommunerna har samtliga svarat på Företagarombudsmannens begäran att ta del av de aktuella granskningsbesluten.[10] Av dessa har 51 stycken (89 procent) inte fattat ett sådant beslut som lagen kräver under 2013.

Två kommuner (3,7 procent) har fattat granskningsbeslut som innehåller sådana brister att det enligt Företagarombudsmannens bedömning inte kan anses uppfylla lagens krav.

Endast fyra (7,3 procent) av de granskade kommunerna har fattat ett sådant granskningsbeslut som enligt Företagarombudsmannens bedömning formellt kan anses uppfylla lagens krav.

---

[9] Se prop. 2011/12:106, s. 117.

[10] Se bilaga 1 för svar, deltagande kommuner och den politiska sammansättningen i dessa.

En kommun har svarat att den vid tidpunkten för Företagarombudsmannens granskning inte hade några aktiva bolag.

Vissa av de kommuner som inte upprättat beslut enligt lagen har egenhändigt motiverat Företagarombudsmannens begäran med olika förklaringar till varför beslut inte fattats.

Några av dessa kommuner har menat att den aktuella lagändringen har föranlett så stor arbetsbörda att kommunen helt enkelt inte har hunnit med sitt arbete.[11] Att påstå sig inte ha tid att följa lagen är knappast acceptabelt.

Andra kommuner har felaktigt trott sig vara skyldiga att fatta de aktuella besluten först år 2014.[12]

Sammantaget har alltså de kommuner som själva motiverat varför de inte kunde lämna ut några beslut på

[11] Exempelvis Skellefteå och Norrköpings kommun.
[12] Exempelvis Ljungby och Köpings kommun.

Företagarombudsmannens begäran inte haft några giltiga skäl eller ursäkter att inte fatta de granskningsbeslut som lagen kräver. Denna rapport kan således visa att en väldig majoritet av de granskade kommunerna bryter mot lagen.

Det som lagändringen syftade till att komma till rätta med - att de kommunala bolagen ska granskas i kommunala beslut samt att verksamheten i bolagen därigenom kan prövas rättsligt - har alltså inte uppnåtts.

6. Vad händer om en kommun bryter mot kommunallagen?

Det har ovan konstaterats att 89 procent av de granskade kommunerna inte har uppfyllt kommunallagens krav eftersom de inte har fattat sådana granskningsbeslut som lagen kräver under år 2013. Man kan fråga sig vilka konsekvenser detta får för de berörda kommunerna. Svaret är troligtvis inga alls.

Det finns nämligen inga rättsliga sanktioner kopplade till de fall när kommuner bryter mot kommunallagen. I värsta fall riskerar kommunen att få kritik från JO, något som på inget sätt tvingar dem att rätta sig.

Expertgruppen för Studier i Offentlig Ekonomi kunde i en rapport från 2010 konstatera att kommunalt lag- och domstolstrots är relativt vanligt förekommande och inte en företeelse som verkar vara på väg att försvinna. Rapporten konstaterar även att frånvaron av sanktioner på

kommunalrättens område gör att det inte finns någon egentlig anledning för kommuner att efterleva regelverket.[13]

7. Avslutande kommentarer och förslag till förändring

I Sverige är alla skyldiga att följa lagen. Oftast är lagarna dessutom förenade med någon form av straff, slår du någon riskerar du fängelse eller böter. Om ett företag fuskar med skatten kan det få betala dyra avgifter till Skatteverket. När en kommun bryter mot sin egen ramlag händer det dock ingenting. I värsta fall riskerar den JO-kritik.

Innan granskningen genomfördes hade Företagarombudsmannen skäl att ana att inte alla kommuner skulle ha fattat ett granskningsbeslut. Det var dock inte möjligt att förutse att utfallet skulle bli så nedslående som det senare visade sig. Att en så stor andel som 89 procent av de granskade kommunerna överhuvudtaget inte hade fattat något beslut under 2013 var en långt större andel än vad som kunnat anas.

[13]ESO, rapport 2010:6, s. 41.

De problem rapporten tar upp är blocköverskridande; 51 procent (29 stycken) av de kommuner som ingick i granskningen hade en politisk majoritet bestående av (S) ensamt eller i koalition med (MP) och (V). 39 procent (22 stycken) av de kommuner som ingick i granskningen hade en politisk majoritet bestående av (M) ensamt eller i koalition med andra borgerliga partier. Slutligen styrdes 10 procent (6 stycken) av de granskade kommunerna av en så kallad regnbågskoalition i vilka både röd-gröna och alliansparti er ingått i olika konstellationer.

Kommunalt lagtrots i detta avseende är alltså inte hänförligt till partipolitik.

7.1. Förslag till åtgärder

Förbjud kommuner att bedriva verksamhet i bolagsform.

Om kommuner förbjöds att bilda bolag skulle problem med lagstridig verksamhet kunna hindras på ett långt mycket mer effektivt sätt. Om verksamheten bedrivits i nämndform skulle varje beslut som tas inom verksamheten kunna överklagas till domstol av kommunmedborgare.[14]

[14] Jfr 10 kap. 2 § kommunallagen.

Förutsatt att kommunen följer domstolens utslag skulle en dom kunna stoppa den aktuella verksamheten. På så sätt skulle problemet med kommunernas olagliga verksamheter kunna stoppas på ett långt mer effektivt sätt.

Inrätta sanktioner mot kommuner som bryter mot kommunallagen eller inte uppfyllt lagens krav på exempelvis granskningar.

Om kommunerna visste att de skulle riskera exempelvis någon form av böter när de bryter mot kommunallagen skulle de troligtvis bemöda sig med att följa lagens bestämmelser i högre grad än idag. Det bör därför inrättas sanktioner när kommuner bryter mot kommunallagen.

Man kan jämföra med lagen om offentlig upphandling där upphandlande myndigheter tidigare inte riskerade några sanktioner vid otillåtna direktupphandlingar, en företeelse som av lagstiftaren beskrivits som den värsta överträdelsen av upphandlingslagstiftningen. När så effektiva rättsmedel, dels i form av upphandlingsskadeavgift (en form av böter för den upphandlande myndigheten), infördes i lagen 2010 kunde Konkurrensverket, den myndighet som har som

uppgift att bevaka att lagen följs, två år senare konstatera att ”upphandlande myndigheter (…) i allt större utsträckning inser betydelsen av att följa reglerna”[15].

Eftersom sanktioner uppenbarligen fungerat som ett styrmedel för att öka regelefterlevnaden inom andra områden är det av stor vikt att även införa sanktioner för kommuner som inte följer kommunallagen.

Sådana sanktioner skulle också innebära att demokratin stärks eftersom kommuner därmed inte utan straff skulle kunna strunta i lagen. På så sätt behandlas alla lika inför lagen, såväl medborgare som det offentliga.

[15] Se artikel i upphandling24, http://upphandling24.idg.se/2.1062/1.458700/konkurrensverket-anser-att-boter-avskracker.

Bilaga

På följande sidor har vi sammanfattat den politiska majoriteten i de granskade kommunerna och placerat ut dem på kartan. Kommuner som är i huvudsak borgerligt styrda är markerade med blått. I huvudsak Socialdemokratiska eller röd-gröna koalitioner är markerade i rött medan kommuner som styrs av en koalition av både borgerliga och röd-gröna partier är markerade i grönt.

Kommun	Politisk majoritet	Antal koncernbolag	Tagit beslut
Arvika	S	8	Nej
Borlänge	S,MP	15	Nej
Borås	S,V,MP,Vägvalet	9	Felaktigt
Bräcke	S	1	Nej
Enköping	M,C,KD	4	Nej
Eskilstuna	S,V,MP	8	Nej
Falkenberg	M,C,FP,KD	9	Nej
Gotland	S,V,MP	5	Nej
Gävle	S,V,MP	17	Nej
Halmstad	M.C,FP,KD,MP	15	Ja
Haparanda	S	9	Nej
Huddinge	M,C,FP,KD, Drevvikenpartiet	7	Ja
Hudiksvall	M,C,FP,KD,MP	4	Nej
Håbo	S,V,MP,Bålstapartiet	1	Nej
Jönköping	M,C,FP,KD,MP	20	Nej

Kommun	Politisk majoritet	Antal koncernbolag	Tagit beslut
Kalmar	S,V,MP	13	Nej
Karlshamn	C,FP,KD,S	6	Nej
Karlskoga	S,V	8	Nej
Karlskrona	M,C,FP,KD,MP	8	Ja
Karlstad	M,C,FP,KD,MP	8	Nej
Katrineholm	M,S	3	Nej
Kristianstad	M,C,FP,MP, Åhuspartiet	13	Nej
Köping	S,V,MP	3	Nej
Landskrona	M,FP,MP	6	Felaktigt
Lindesberg	S,V	14	Nej
Linköping	M,C,FP,KD	30	Nej
Ljungby	M,C,FP,KD,MP	5	Nej
Luleå	S,MP	11	Nej
Mora	C,S	4	Nej
Motala	S,V,MP	Ingen uppgift	Nej

Kommun	Politisk majoritet	Antal koncernbolag	Tagit beslut
Nacka	M,C,FP,KD	4	Nej
Norrköping	S,V,MP	21	Nej
Piteå	S	14	Nej
Ronneby	M,C,FP,KD	4	Nej
Sala	S,V,MP,Salas Bästa	4	Nej
Sandviken	S,MP	10	Nej
Skellefteå	S	12	Nej
Strängnäs	C,FP,S,MP	8	Nej
Sundsvall	M,C,FP,KD,MP	15	Nej
Södertälje	S,V,MP	21	Nej
Timrå	S, V	2	Nej
Torsby	S	4	Nej
Trelleborg	M,C,FP,KD,MP	3	Ja
Trollhättan	S	7	Nej
Umeå	S,V	25	Nej

Kommun	Politisk majoritet	Antal koncernbolag	Tagit beslut
Uppsala	M,C,FP,KD	16	Nej
Varberg	M,C,FP,KD	9	Nej
Vetlanda	M,C,S	5	Nej
Vännäs	S,V,MP	2	Nej
Värnamo	M,C,FP,KD	7	Nej
Västervik	M,C,FP,KD, Kommunpartiet VDM	5	Nej
Västerås	S,V,MP	7	Nej
Växjö	M,C,FP,KD	9	Nej
Åre	M,C,FP,KD, Västjämtlands Väl	1	Nej
Örebro	S, C, KD	14	Nej
Örnsköldsvik	S	16	Nej
Östersund	S,V,MP	15	Nej

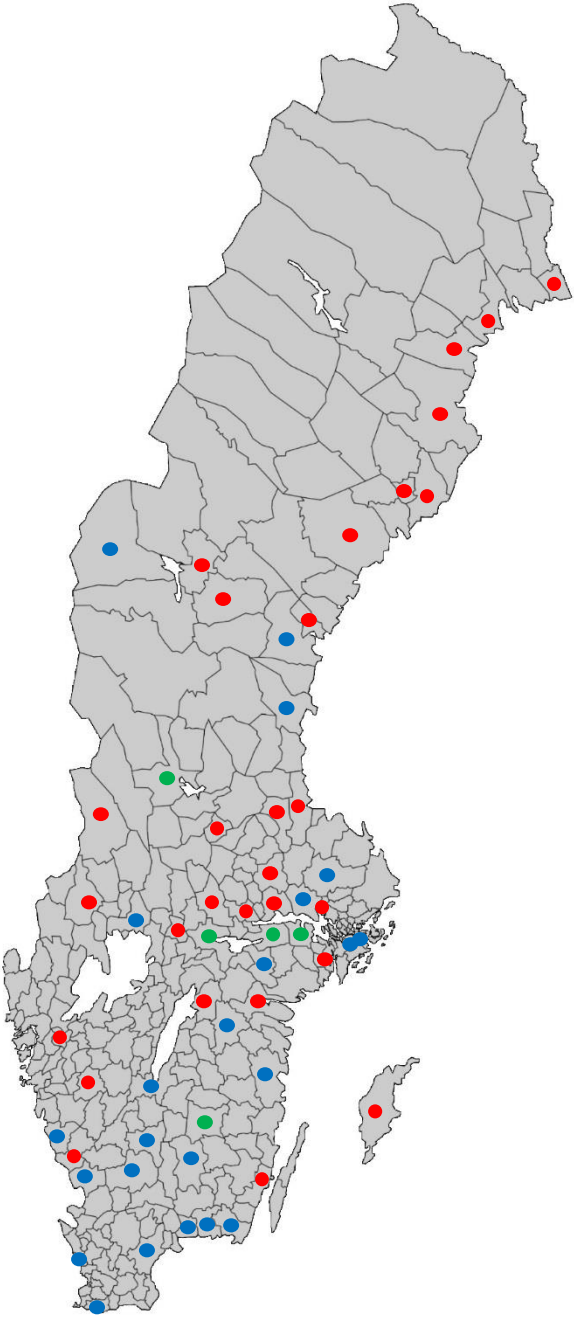

Utgivet av Den Nya Välfärden

Min oro (2014)
Vadå privatliv? – Om det framväxande övervakningssamhället (2013)
Den övermodiga beskyddaren (2012)
Skatteprocessen – vad varje företagare bör veta (2012)
Storebror på Facebook – integritet och risker på sociala medier (2011)
Sex feministiska myter – sann jämställdhet kan bara byggas på sanningens grund (2011)
Skatteprocessen hotar rättssäkerheten (2010)
Låt dem inte komma undan – tio viktiga frågor till Sveriges politiker (2010)
Arbetslöshetens rätta ansikte (2010)
Trovärdig solidaritet – försvaret och solidaritetsförklaringen (2010)
Kommunala bolag – laglöst land (2009)
Bara företagare skapar nya, riktiga jobb (2009)
Storebror tar fram munkaveln (2009)
Hälso- och sjukvårdsföretagsmodellen (2009)
Den Nya Välfärdens arbete gör nytta för pengarna (2008)
Olagligt billigt – kommunala underprisförsäljningar (2008)
Integritetens lilla röda (2008)
Regeringen har fel om arbetsrätten – företagarnas egen uppfattning (2008)
Förenkla reglerna för småföretagare (2007)
Den stora obalansen – hur lagarna missgynnar småföretagare (2007)
Varför straffa den som försöker göra rätt (2007)
Värsta krånglet (2007)
Mansförtryck och kvinnovälde (2007)
Fullt fokus på företagare – europeiska företagare ger råd till Sveriges regering (2007)
Med storebror i byxfickan – integritetsrisker med RFID-chips (2007)
Roligt värre (2007)
Med storebror i uppfinnarverkstan– ny digital övervakning från automatiska öron till internetdammsugare (2006)
Med storebror i baksätet – digital övervakning av dina bilfärder (2006)
Nya beska droppar – korta kritiska krönikor (2006)
Första hjälpen - Om dina anställda blir sjuka – en liten handbok (2006)
Var tredje får inte vara med – en studie om arbetslösheten bland invandrare (2006)
Hur hög är arbetslösheten, egentligen? (2006)
Ole, dole, arbetslös – nästan 3 av 10 ungdomar 16-24 år saknar jobb (2006)
Ge de arbetslösa en chans – 150 000 nya jobb genom halverade arbetsgivaravgifter (2006)
Så lyckas du som företagare – de bästa tipsen från svenska entreprenörer (2005)
Bakom skurkar och skandaler (2004)
Värsta krånglet (2004)
Jobbet är att mata puman – hur och varför försäkringskassorna slarvar bort
40 miljarder om året av skattebetalarnas pengar (2004)
Tankebok för entreprenörer – 222 citat från Aristoteles till Ingvar Kamprad (2003)
Entreprenören bakom allt – 101 svenska succéer från ABBA till ölburkar (2002)
Beska droppar – korta kritiska krönikor (2002)
Skärp dig, Svensson – med deklarationen om medborgerliga skyldigheter (2002)
Personvalsparti – bot för trötta partier (1999)
Berättelsen om jobben (1996)
Baksmällan – förutsättningar för politisk tillnyktring (1995)
Molnstoden – en vision för svenska folket (1994)

Den Nya Välfärden har även givit ut Medborgarnas Offentliga Utredningar

MOU 2000:1 Sveriges två gränser – om invandrarpolitiken

MOU 1999:1 För Sverige – på tiden!

MOU 1998:1 Samhällsmoral i praktiken

MOU 1997:1 Entreprenören i högsätet

MOU 1996:2 Kommunala företag – hot mot demokrati

MOU 1996:1 Den nya arbetsrätten – ett förslag

MOU 1995:3 Järntrianglar – förnyelsens fiende nummer ett

MOU 1995:2 Irrfärdens slut – för sunda statsfinanser

MOU 1995:1 När folkhemmets barn blivit vuxna

MOU 1994:1 HSF-modellen – patientmakt och kvalitet

MOU 1993:2 Charta Nova – politik för entreprenörskap

MOU 1993:1 Barnomsorg enligt kundvalsmodellen

MOU 1992:2 Hälso- och sjukvård för 2000-talet

MOU 1992:1 Eget val i äldreomsorgen – handledning

MOU 1991:6 Hur man säljer allmännyttehus – handledning

MOU 1991:5 På egna ben – reformera organisationsstödet

MOU 1991:4 Skolpeng hösten 92 – en handlingsplan

MOU 1991:3 Självständiga kommuner

MOU 1991:2 Sänkta skatter för en ny välfärd

MOU 1991:1 Företagsamhetens förutsättningar

MOU 1990:3 En marknad för bostäder åt alla

MOU 1990:2 Medborgarnas miljömanifest

MOU 1990:1 Minska statsskulden – sälj tillgångar

MOU 1989:1 Sänkt skatt för alla

MOU 1988:1 En ny grundlag – ett förslag

I Sverige fanns år 2012 sammanlagt 1 733 kommunägda företag.
En del av dessa agerar som privata bolag, med vinstsyfte och ambitioner om att erövra marknadsandelar. I många fall står även bolagen utanför den demokratiska kontroll som kommunallagen kräver.

Genom att bedriva verksamheten i bolagsform har dock kommunerna hittills kunnat bedriva olaglig och konkurrenssnedvridande verksamhet eftersom beslut fattade av kommunala bolag inte går att överklaga till domstol.

Sedan 1 januari 2013 skyldiga att i årliga beslut pröva om den verksamhet som bedrivits under föregående år i de kommunalt hel- och delägda bolagen är förenliga med det fastställda kommunala ändamålet samt huruvida verksamheten utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

I denna rapport har vi granskat 57 kommuner. Av dessa har 51 stycken (89 procent) inte fattat ett sådant beslut som lagen kräver under 2013.

den nya välfärden

Box 5625 | 114 86 STOCKHOLM | tel 08-545 038 10
www.dnv.se | info@dnv.se